

10. Szőlő és bor

10.1. Világ- és európai piaci tendenciák

A Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal becslése szerint a világ borszőlő területe 70 ezer hektárral csökkent 2010-ben, elsősorban az EU, a déli félteke és az USA termőterületének csökkenése miatt. Az EU főbb bortermelő országaiiban (Spanyolország, Franciaország, Olaszország és Portugália) a közös agrárpolitika végrehajtásának következményeként folytatódott a szőlőültetvények kivágása. Az Unió 54 ezer hektár szőlő kivágását támogatta 2010-ben. A 2010/2011-es borászati évre vonatkozóan a kivágási támogatásra benyújtott kérelmekben igényelt összegek meghaladták a 276 millió eurót, ezért a ténylegesen bejelentett összegek elfogadásának mértékére vonatkozó egy-egy százalékos arányt kellett megállapítani, ami 59,62% lett. A támogatás 90%-át Spanyolország, Olaszország és Franciaország kapta.

A globális **bortermelés (szőlőlé és szőlőmust nélkül)** 260 millió hl (254,9-263,5) körül alakult **2010-ben, amely 4%-kal maradt el a 2009. évitől.** Eltekintve 2002-től, ez az utóbbi évtized legkisebb termelése. A déli féltekén 1 millió hektoliterrel, az USA-ban 9,3%-kal, Svájcban 15%-kal csökkent, míg Argentínában 33%-kal nőtt a bortermelés 2010-ben az előző évihez viszonyítva.

Az EU bortermelése 161,5 millió hektoliterre tehető a 2010/2011. gazdasági évben, ez 5%-kal marad el az előzőtől. Spanyolországban 3%-kal, Portugáliában 9%-kal nőtt, míg Franciaországban 2%-kal, Olaszországban 11%-kal, Németországban 5%-kal esett vissza a termelés. A legnagyobb mértékű csökkenés Szlovákiában (-66%), Csehországban (-61%), Ausztriában (-28%) és Romániában (-27%) volt. Az EU borkészlete 3%-kal volt kevesebb a 2009/2010. gazdasági év végén (2010. július 31.), mint egy évvel korábban.

A globális borfogyasztás 232,0-247,6 millió hl körül alakult 2010-ben. A termelés és fogyasztás közötti különbség 19,4 millió hektoliter volt, 5%-kal csökkent az előző évihez viszonyítva. A Nemzetközi Bor és Szeszesital Adattár (IWSR) adatai szerint 2009 és 2013 között várhatóan csaknem 4%-kal bővül a globális borfogyasztás. Az USA válhat 2011-ben a világ legnagyobb borfogyasztójává, megelőzve a jelenleg világszerte vezető Olaszországot. A világ fehérbor fogyasztása nem változik lényegesen 2013-ig. A rozéborok fogyasztása 6%-kal bővíthet a vizsgált időszak végére, bár részaránya a fehér-, illetve a vörösborokhoz képest lényegesen kisebb.

10.2. Hazai piaci tendenciák

10.2.1. Kínálat

A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa szerint Magyarország bortermelése 1,65 millió hl volt 2010-ben. Összehasonlításképpen: 2009-ben az előállított bor mennyisége 3,34 millió hl-t tett ki. A kora tavaszi fagyok, a viharok, a jégeső, valamint a betegségek komoly károkat okoztak az ültetvényekben. A betakarítás idején a kedvezőtlen időjárás tovább csökkentette a várható termést. A termés csökkenése miatt a szőlő felvásárlási ára meghaladta a 70 forintot kilogrammonként, és 40%-kal volt magasabb, mint 2009-ben. A hűvös, csapadékos időjárás következtében nemcsak Magyarországon lett alacsonyabb a must cukortartalma, hanem az EU több tagállamában is. Ezért a Bizottság jogszabályban engedélyezte Magyarországnak, valamint további kilenc kérvényező országnak a cukorfok előírtnál nagyobb mértékű javítását mustsűrítőmennyel és répacukorral, legfeljebb 2 térfogatszázalékgig. Magyarország átmenő borkészlete 2010. augusztus elsején 2,8-2,9 millió hektoliter volt, 200 ezer hektoliterrel több, mint 2009-ben.

Szőlőkivágási támogatásra 2010 augusztusában lehetett utoljára kérvényt benyújtani. A gazdálkodók 2500 hektár szőlő kivágását kezdeményezték. Az elmúlt évekről, a támogatási keret kimerülése miatt áthozott kérelmekkel együtt a kivágásra szánt területek nagysága meghaladta az 5500 hektárt. Végül Magyarország a Bizottság rendelete alapján mintegy 2400 hektáron vághat ki támogatással szőlőt.

A KSH adatai szerint **Magyarország borimportja 30%-kal nőtt** 2010-ben az előző évihez képest (23. melléklet). Az import 70%-a lédig, a többi palackos kiszerezésű volt. A lédig borok csaknem teljes mennyisége Olaszországból érkezett.

10.2.2 Bel- és külpiaci értékesítés

Az AKI PÁIR csak az összes bortermelés 50-60%-át kitevő asztali és tájbor értékesítését és árát figyeli meg, a minőségi borok piaci folyamatainak alakulásáról nem állnak rendelkezésünkre információk (kivéve külpiaci értékesítés).

Az asztali és tájborok belföldi értékesítése 24%-kal nőtt 2010-ben. Az összes forgalom 53%-át a fehérborok tették ki. A fehérborok iránti kereslet 11%-kal nőtt, amit a fehér tájborok forgalmának 33%-os növekedése eredményezett. A vörös és rozéborok értékesítése 43%-kal bővült, ezen belül mind az asztali, mind a tájborok iránt nőtt a kereslet.

A KSH külkereskedelmi statisztikája szerint **a palackos és lédig borok exportja volumenben 15%-kal, értékben 12%-kal emelkedett** 2010-ben az egy évvel korábbihoz képest (23. melléklet). A külpiaci értékesítés nagyobb hányadát a lédig borok (61%) tették ki, ez az arány nem változott az előző évihez képest. A palackos borok kivitele 12%-kal, a lédig boroké 18%-kal nőtt. Magyarország a lédig borok legnagyobb részét Csehországba és Németországba exportálta. A nemzetközi piacon továbbra is a magyar fehérborok voltak keresettebbek, bár a kivitelben belüli részarányuk csökkent.

A bor külkereskedelmének egyenlege pozitív volt a vizsgált időszakban, mennyiségben 13%-kal, értékben 14%-kal javult.

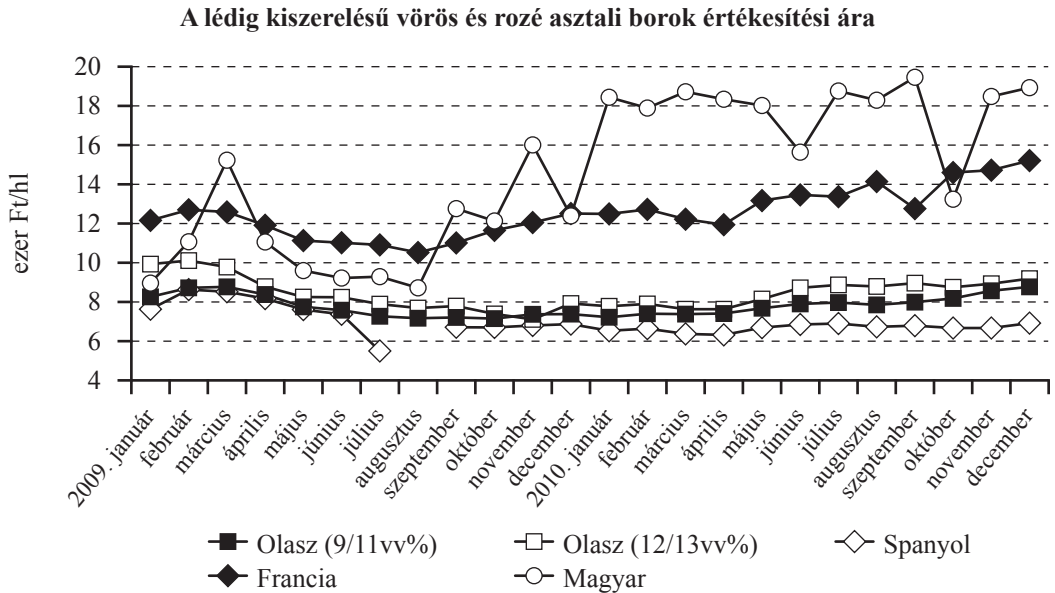
A pezsgő importja mennyiségben 34%-kal, exportja 6%-kal nőtt 2010-ben 2009-hez képest. Az export értéke 13%-kal emelkedett, míg az importé 5%-kal csökkent, az olcsóbb pezsgők nagyobb részaránya miatt. A pezsgő külkereskedelmi egyenlege értékben pozitív volt és javult 2010-ben az előző évihez viszonyítva.

10.3. A piaci árak tendenciája

Az asztali és tájborok feldolgoói értékesítési ára 3%-kal emelkedett 2010-ben az előző évihez képest, az alacsonyabb értékű asztali borok árának 9%-os növekedése miatt (24. melléklet). A tájborok ára 4%-kal csökkent. A fehérborok ára nem változott lényegesen, a vörös és rozéboroké 4%-kal emelkedett.

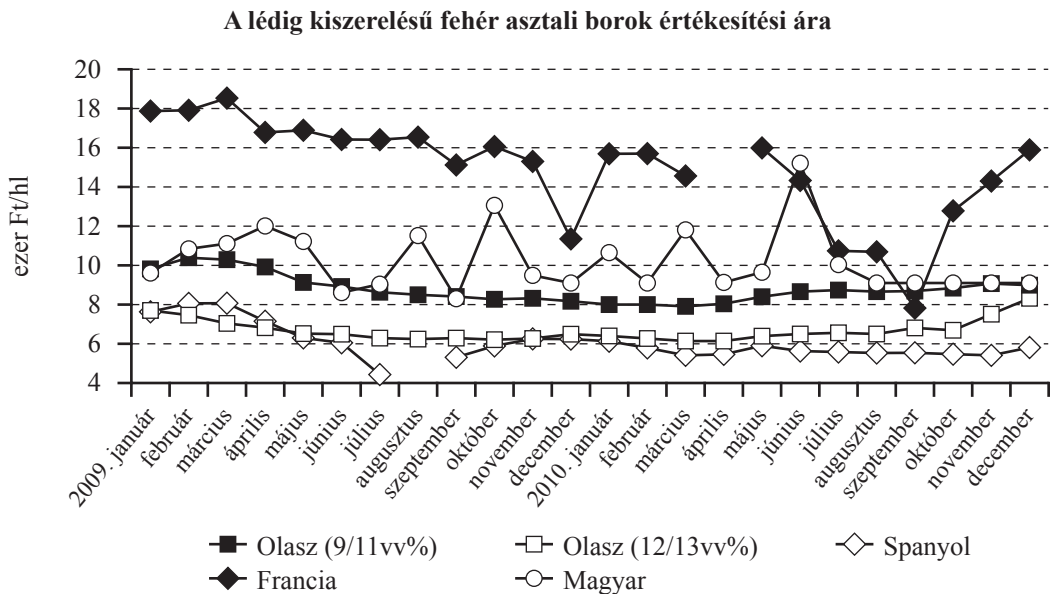
A lédig kiszerezésű vörös és rozé asztali borok magyarországi árának versenyképessége romlott 2010-ben az előző évihez képest, mivel a hazai árak lényegesen magasabbak voltak a francia, az olasz és spanyol áraknál (32. ábra). A lédig kiszerezésű fehér asztali borok ára a korábbi évekhez hasonlóan, különösen az év második felében, 2010-ben is versenyképesebb volt az uniós piacon, mint a lédig kiszerezésű asztali boroké (33. ábra).

32. ábra

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA

33. ábra

Forrás: AKI PÁIR, ISMEA, MAPA

Magyarországon a borfogyasztás 3 millió hektoliter körül alakul évente, ebből 0,9 millió hektoliter a palackos bor. A KSH adatai szerint az egy literes kiszerezésű fehér, illetve vörös asztali borok fogyasztói ára emelkedett a 2010. év végén (decemberben 4%-kal volt magasabb az augusztusi árnál). A 2010. évi szűkös termés és a borszőlő több mint 40%-kal magasabb 2010. évi felvásárlási ára miatt a palackos borok árának további emelkedése várható 2011-ben.

